

СТАНОВИЩЕ

от доцент д-р Цветелина Валентинова Митева, д. м.
Ръководител сектор „Обща медицина”
Факултет „Обществено здраве”
на Медицински Университет – Плевен

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
'доктор'

професионално направление: 7.1 Медицина

докторска програма: 03.01.63 Обща медицина

Автор: д-р Светлана Христова Христова

Катедра: „Обща медицина и клинична лаборатория”, Факултет
„Медицина” на Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ –
Варна

Тема: „Предиктори и прогностични индекси за клиничното протичане
и ефекта от лечение при болни от ревматоиден артрит”

Научен ръководител:

Професор д-р Валентина Христова Маджова, д.м., Медицински
Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният ми за рецензиране дисертационен труд е предназначен
за обсъждане от научно жури, определено със заповед №Р-109-
160/18.04.2019г. на Ректора на Медицински Университет „Проф. д-р
Параскев Стоянов“ – Варна. Представеният ми комплект материали е в
съответствие с изискванията на Медицински Университет „Проф. д-р
Параскев Стоянов“ – Варна.

2. Актуалност на тематиката

Ревматоидният артрит е често срещано заболяване, протичащо с
хетерогенна клинична картина и ранно увреждане на ставите със загуба на
функция и инвалидизация. В научната литература относно предикторите и
прогностичните индекси за клиничното протичане и ефекта от лечение при
болни с ревматоиден артрит има противоречиви резултати. Изготвянето на
една такова прогноза за прогресия в ранните етапи на заболяването би
подпомогнала лекаря при установяването на пациентите с повишен риск от
бърза прогресия и недостатъчен ефект от първоначалната монотерапия. В
тази връзка, избраната от д-р Светлана Христова тема на дисертационния
труд е актуална, целта е добре формулирана, а задачите съответстват на
тази цел.

3. Познаване на проблема

Докторантката демонстрира добро познаване на проблема, който
изследва. Литературният обзор е добре структуриран и съдържа
достатъчен по обем материал - анализирани са 135 литературни източника,

от които 4 на кирилица и 131 на латиница. Известна част от използваните литературни източници (приблизително 10%) са от последните пет години. Проученият литературен материал е оценен критично и творчески, което показва умения за извършване на компетентен анализ на теоретичните постановки.

4. Методика на изследването

Използвани са клинични, лабораторни и рентгенографски методи за събиране на информацията. Методите са адекватно подбрани и съответстват на заложената цел. Използваният материал е достатъчен по обем – в проучването са включени 67 пациенти с диагноза ревматоиден артрит. Диагнозата е поставена според критериите 2010 ACR/EULAR за ревматоиден артрит с давност на оплакванията не повече от 12 месеца. Включваният период е две години, а проследяваният е една година за всеки от изследваните. Пациентите са подбрани по строго определени критерии за включване и изключване, съобразени с целта и задачите на настоящото проучване.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд съдържа 115 страници, онагледен е с 51 таблици и 23 фигури. Структуриран е правилно като съдържа всички общоприети раздели и части. Литературният обзор е в достатъчен обем, ясно определени са целта и задачите на изследването. Изследователските методи, схемата на провеждане на проучването, както и методите за определяне на участниците са подробно описани. Резултатите от изследванията представят данни от направените в началото и в края на проучването изследвания на: CRP /изследван и на 6-ти месец/, брой оточни и болезнени стави, степен на ставна болка по VAS, изчислен DAS 28, рентгенографии на китки, длани и пръсти-симетрично. При включване в проучването са изследвани RF с изотипове IgM, Ig G Ig A. Направена е съпоставка между данните от собствените изследвания и намерените аналогични резултати в литературните източници. На базата на отчетените показатели е направен опит за изготвяне на математически модел за прогнозиране на тежестта на заболяването, както и изработване на матричен модел за определяне на риска по отношение на бързата прогресия на заболяването и вероятността за неповлияване от стандартна терапия.

На базата на направеното проучване, получените резултати и тяхната интерпретация са формулирани изводи, които са достоверни и отразяват подробно значението на научния труд. Нямам забележки или препоръки към принципните постановки, залегнали в основата на проведените изследвания.

Приносите на научния труд са в теоретичен и в практически аспект.

В теоретичен аспект е събрана и обработена за първи път у нас подробна аналитична информация за ролята на прогностичните фактори и

дефиниране на тези от тях, които са с най-голямо значение за терапевтичното поведение при пациенти с ранен ревматоиден артрит.

В приложен аспект е разработена методика за определяне на пациентите с ревматоиден артрит с лоша прогноза и очакван по-агресивен ход на заболяването. Това дава възможност за избор на клинично поведение, индивидуализиран подход за всеки пациент и превенция на ранната инвалидизация, чрез използване на по-агресивна терапия само при застрашените пациенти.

6. Преценка на публикациите по дисертационния труд и личния принос на докторанта

Публикациите на д-р Светлана Христова представят основните резултати от направените изследвания в дисертационния труд. Докторантката е реализирала три публикации в реферирано списание и три участия в научни конференции в страната, свързани с дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни и приложни резултати, които представляват принос в науката и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката д-р Светлана Христова Христова притежава необходимите теоретични знания и професионални умения по научна специалност Обща медицина като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор' на д-р Светлана Христова Христова в докторска програма 03.01.63 по Обща медицина.

10.06. 2019 г.

Рецензент:

Доц. д-р Цветелина Валентинова, д.м